

VERKORT
JAARVERSLAG
2019

Markant jaar met financiële mijlpaal en stappen voorwaarts

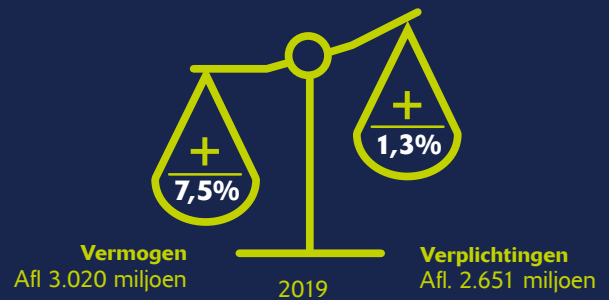
Het jaar 2019 is voor Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba (APFA) in meerdere opzichten een markant jaar geweest. Een belangrijke financiële mijlpaal was dat het fonds voor het eerst in zijn geschiedenis de netto-dekkingsgraad zag stijgen boven het vereiste niveau van 100%. Dit houdt in dat APFA alle huidige en toekomstige pensioenen kan betalen en ook nog een buffer heeft om eventuele tegenvallende resultaten in de beleggingen op te vangen. De verbetering van de financiële positie kwam vooral door de goede beleggingsresultaten. Na een teleurstellend beleggingsjaar in 2018 (rendement 2,4%), werd over 2019 een mooi totaalrendement van 9,6% behaald. Nadat de netto-dekkingsgraad twee kwartalen boven 100% was gebleven, is per eind september 2019 het herstelplan dat voor APFA gold, beëindigd.

Stappen voorwaarts

Het jaar 2019 was niet alleen in financieel opzicht een markant jaar. Op vrijwel alle terreinen heeft APFA belangrijke stappen voorwaarts gezet in zijn ontwikkeling. Zo zijn er voorbereidingen getroffen voor nieuwe beleggingsmogelijkheden op de voor APFA zo belangrijke lokale markt. Het hypothekenbedrijf is doorgelicht om de dienstverlening te moderniseren. Er is een flexibele variant van de pensioenregeling ontwikkeld, die hopelijk in 2021 zal worden geïntroduceerd. Ook op de gebieden van risicomanagement, governance en communicatie zijn in 2019 diverse projecten afgerond. Zij helpen het fonds om vanuit een stevige basis de pensioenen van de deelnemers effectief en efficiënt te beheren.

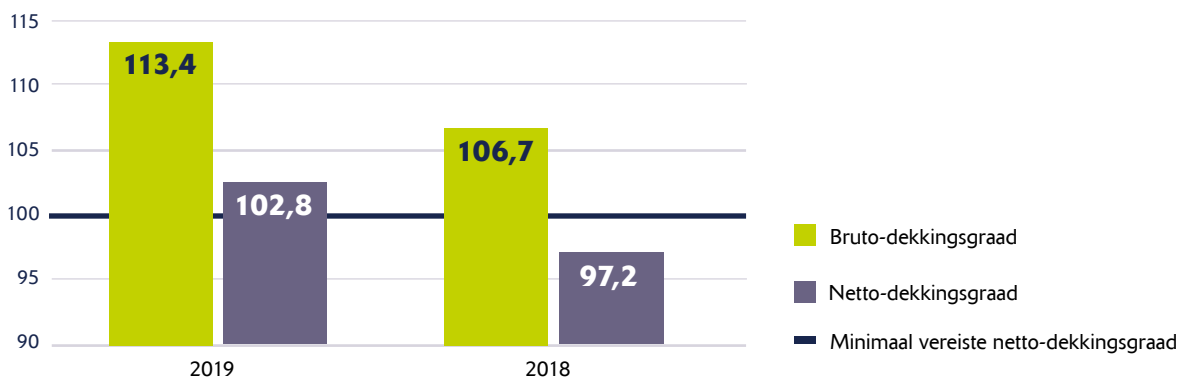
Vermogen stijgt harder dan verplichtingen

Het vermogen van APFA (hoofdzakelijk de waarde van de beleggingen) bedroeg eind 2019 Afl. 3.020 miljoen. Dit was een stijging van 7,5% ten opzichte van het niveau van 2018 (Afl. 2.810 miljoen). De stijging is toe te schrijven aan het rendement op de portefeuille in 2019. De pensioenverplichtingen (de pensioenen die APFA nu en in de toekomst moet betalen) gingen met 1,3% omhoog van Afl. 2.618 miljoen eind 2018 tot Afl. 2.651 eind 2019. Doordat het vermogen veel sterker steeg dan de verplichtingen, is de financiële positie van APFA in 2019 verbeterd.

Bruto- en netto-dekkingsgraad stijgen

Ontwikkeling bruto- en netto-dekkingsgraad in %

De verbetering van de financiële positie is zichtbaar in de dekkingsgraad van APFA. De dekkingsgraad is de belangrijkste graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De bruto-dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen en verplichtingen van het fonds uitgedrukt in een percentage. De netto-dekkingsgraad houdt rekening met de door de Centrale Bank van Aruba (CBA) vereiste buffer om tegenvallers te kunnen opvangen. De netto-dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen minus deze buffer (weerstandsvermogen) enerzijds en de verplichtingen van het fonds anderzijds. De bruto-dekkingsgraad steeg van 106,7% per eind 2018 tot 113,4% per eind 2019. Dit kwam hoofdzakelijk door de goede beleggingsresultaten. De netto-dekkingsgraad ging omhoog van 97,2% aan het eind van 2018 tot 102,8% aan het eind van 2019. Het weerstandsvermogen ging omhoog van Afl. 248 miljoen in 2018 tot Afl. 281 miljoen in 2019.

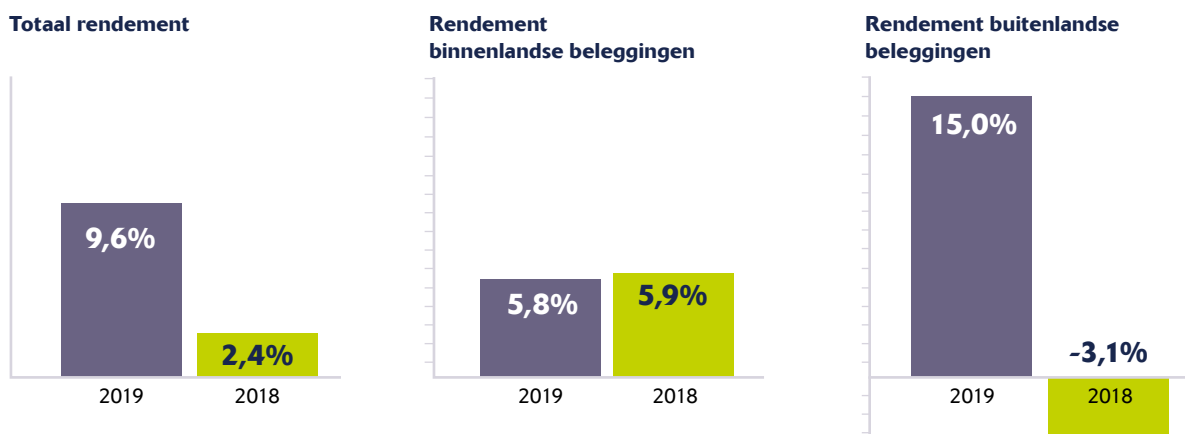
Herstelplan niet meer van kracht

Sinds 2014 was voor APFA een herstelplan van kracht omdat de netto-dekkingsgraad zich onder het door de CBA vereiste niveau van 100% bevond. Volgens de richtlijnen van de Centrale Bank van Aruba eindigt het herstelplan als de netto-dekkingsgraad gedurende twee achtereenvolgende kwartalen boven de 100% uitkomt. In het tweede kwartaal van 2019 bereikte APFA voor het eerst dat niveau en dit bleef zo in het derde kwartaal. Hierdoor is het herstelplan komen te vervallen en is APFA per 1 oktober 2019 officieel hersteld. Dit is zes jaar eerder dan de prognoses in het herstelplan aangaven.

Geen indexatie per 1 januari 2019

APFA streeft ernaar de pensioenen aan te passen aan de stijging van de kosten van het levensonderhoud. Dit kan alleen wanneer de financiële positie van het fonds sterk genoeg is. Volledige indexatie is mogelijk bij een netto-dekkingsgraad van 105%. De consumentenprijsindex was per eind december 2018 1,0%-punt gestegen. Omdat de indexatie marginaal zou zijn, is besloten per 1 januari 2019 de pensioenen niet te verhogen. In de komende jaren verwacht APFA de pensioenen slechts beperkt te kunnen indexeren.

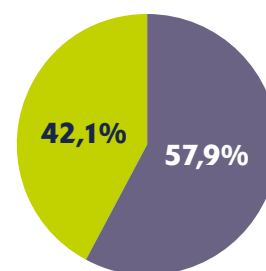
Goede beleggingsresultaten

Na het tegenvallende beleggingsjaar 2018, waarin APFA een totaalrendement van 2,4% behaalde, was 2019 een goed jaar voor de beleggingen. Het nettorendement van de totale beleggingsportefeuille bedroeg in 2019 9,6% oftewel Afl. 266 miljoen (2018: 66 miljoen). Deze forse stijging van het rendement in 2019 is vooral te danken aan de internationale portefeuille. Waar die in 2018 nog een negatief rendement van -3,1% liet zien, was er in 2019 een fraaie stijging van 15,0%. Vooral de beleggingen in aandelen (24,1%) hebben gezorgd voor dit resultaat. De beleggingscategorie vastrentende waarden behaalde een positief rendement van 9,2%. Het rendement op de internationale portefeuille lag bovendien 0,15 procentpunt boven het rendement van de samengestelde benchmark. Dat is de maatstaf waarmee APFA het rendement van de internationale portefeuille meet. Ondanks de beperkte beleggingsmogelijkheden op de lokale markt, wist APFA met de lokale portefeuille in 2019 een rendement te behalen van 5,8%. Dit lag nagenoeg op het niveau van 2018 (5,9%).

Zoeken naar nieuwe mogelijkheden in de lokale markt

De beleggingen van APFA in Aruba zijn in 2019 gestegen tot Afl. 1.694,0 miljoen (2018: Afl. 1.667,9 miljoen). Dit is 57,9% van het belegd vermogen (2018: 61,3%). Net als in 2018 zijn onderhandse leningen en staatsobligaties de belangrijkste categorieën in de binnenlandse portefeuille. De beleggingen buiten Aruba zijn in het verslagjaar gestegen tot Afl. 1.230,7 miljoen (2018: Afl. 1.051,8 miljoen). Dit is 42,1% van het belegd vermogen (2018: 38,7%). APFA belegt het grootste deel van zijn pensioenvermogen in Aruba. Het fonds blijft daarom zoeken naar nieuwe beleggingsmogelijkheden in de lokale markt. Zo zijn de voorbereidingen gecontinueerd voor het starten van onroerendgoedprojecten. Ook heeft APFA zijn hypothekenbedrijf doorgelicht en onderzocht op welke wijze het de dienstverlening kan moderniseren. Bovendien heeft het fonds in 2019 overeenstemming bereikt met de overheid om de leningen aan de overheid te herstructureren. Dit zorgt voor meer stabiliteit in de lokale beleggingsportefeuille.

Verdeling beleggingsportefeuille (als % van het belegd vermogen)

- Binnenlandse beleggingen
- Buitenlandse beleggingen

Uitvoeringskosten pensioenregeling hoger dan in 2018

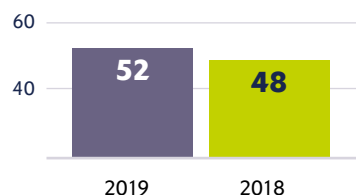
APFA maakt jaarlijks kosten voor administratie, communicatie, extern advies, bestuur en toezicht. Deze pensioenuitvoeringskosten bedroegen in 2019 in totaal Afl. 13,0 miljoen (2018: Afl. 11,9 miljoen). De pensioenuitvoeringskosten worden voornamelijk gedekt door een kostenopslag in de pensioenpremie. Uitgedrukt in percentage van de pensioenpremie is deze kostenopslag gelijk gebleven.

Hogere kosten vermogensbeheer door meer aandelenparticipaties

Daarnaast maakt APFA kosten voor het vermogensbeheer. Dit zijn de kosten voor het fiduciair management (het coördineren van het internationale vermogensbeheer), de beheerkosten van de beleggingsfondsen, de kosten van de custodian (effectenbewaarnemer) en de kosten van de externe beleggingsdeskundige die de directie ondersteunt. Deze kosten worden in mindering gebracht op het behaalde rendement op de buitenlandse beleggingsportefeuille. Deze kosten worden uitgedrukt in basispunten waarbij 1 basispunt 0,01% van het beheerd vermogen bedraagt. In 2019 bedroegen de vermogensbeheerkosten 54 basispunten, tegenover 48 in 2018. De stijging kwam vooral door toename van participaties in aandelenfondsen binnen de buitenlandse portefeuille. APFA blijft in zijn beleid veel aandacht besteden aan het benutten van mogelijkheden tot kostenbesparing.

Vermogensbeheerkosten in basispunten (1 = 0,01%) van het beheerd vermogen

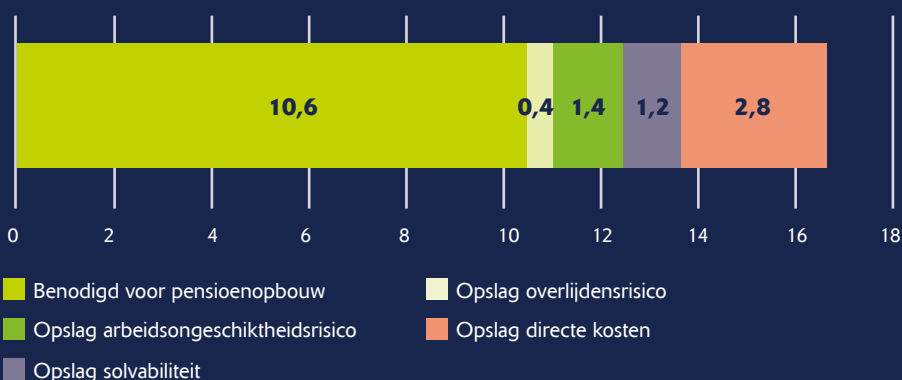

Pensioenpremie iets lager

APFA stelt elk jaar vast welke pensioenpremie nodig is voor de reglementaire pensioenopbouw, de risicodekkingen voor de actieve deelnemers en de uitvoeringskosten. In 2019 heeft de directie besloten om de berekening van de premieopslag voor overlijdensrisico te wijzigen. Tot en met 2018 werd voor de bepaling van het overlijdenskapitaal verondersteld dat alle deelnemers een partner hadden. In 2019 is de gehuwdheidsfrequentie die wordt gehanteerd voor de berekening van het nabestaandenpensioen, meegenomen in de opslag voor overlijdensrisico. Dit had een verlagend effect van 0,1 procentpunt op de premie. De totale premie kwam in 2019 uit op 16,4% (2018: 16,6%). De tabel geeft de opbouw van de premie weer.

Pensioenpremie 2019 (als % van de som van de pensioengevende salarissen)

Totaal: 16,4% (2018: 16,6%)

Kleine toename van totale deelnemersbestand

Deelnemerspopulatie in aantal personen	2019	2018	Mutatie
Actieve deelnemers	7.014	7.045	- 0,4%
Gewezen deelnemers	1.080	928	+ 16,4%
Pensioengerechtigden	4.166	4.100	+ 1,6%
	12.260	12.073	+ 1,5%

Het totale aantal deelnemers is in 2019 iets gestegen. Bij de actieve deelnemers kwamen er 275 nieuwe deelnemers bij, voornamelijk in de sectoren overheid en onderwijs. Omdat 193 deelnemers uit dienst traden en 83 deelnemers met pensioen gingen, nam het totale aantal actieve deelnemers iets af. In 2020 hebben de inspanningen van APFA om het deelnemersbestand te vergroten resultaat gehad doordat enkele werkgevers hebben besloten het pensioen van hun medewerkers onder te brengen bij APFA.

Flexibele variant van pensioenregeling komt eraan

In 2019 zijn er geen wijzigingen geweest in de pensioenregeling van APFA, het NPR 2014. Wel heeft de afdeling Pensioenen gewerkt aan een flexibele variant van de regeling. Deze flexibele variant biedt werkgevers en werknemers de mogelijkheid om keuzes te maken in de regeling op basis van specifieke behoeften en wensen. Ondanks de beperkende maatregelen door de coronacrisis hoopt APFA deze flexibele variant in 2021 te presenteren.

Directieteam nu compleet

In juni 2019 is de heer Erik Goris toegetreden tot de directie van APFA als directeur Beleggingen. Het directieteam is nu compleet. De directie is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het pensioenfonds en wordt daarbij geadviseerd en gecontroleerd door de Raad van Toezicht. APFA heeft een beleid voor het waarborgen van gekwalificeerd bestuur en intern toezicht. Dit beleid omschrijft de eisen die APFA stelt aan de deskundigheid en competenties van de directie en de leden van de Raad van Toezicht. Jaarlijks wordt het functioneren van de directie en de Raad van Toezicht geëvalueerd. Aandachtsgebieden worden ingevuld door trainingen en cursussen. In 2019 hebben leden van de directie en de raad van Toezicht diverse workshops gevolgd op gebieden als pensioenrecht, risicobeheer en financiële rapportages.

Gedragcode naleven

APFA heeft een Gedragcode die als doel heeft het waarborgen en handhaven van het vertrouwen in het pensioenfonds door alle belanghebbenden en marktpartijen. Dit doel wordt bereikt door gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. Een compliance officer ziet toe op naleving van de code. Een andere belangrijke taak van deze functionaris is het levend houden van het integriteitsbewustzijn door middel van bijeenkomsten voor de medewerkers van APFA.

Risicobeheer ingebed in hele organisatie

Het beheersen van de financiële en niet-financiële risico's is een van de prioriteiten in het uitvoeren van de pensioenregeling. Een officer risk management ondersteunt de directie bij de beleidsvorming op het gebied van risicomanagement en het bewaken hiervan. Hij is verantwoordelijk voor de evaluatie van de werking en effectiviteit van de risicobeheersingsmaatregelen. Risicomanagement is ingebed in de gehele organisatie van APFA. Het beleid is erop gericht het beheersen van risico's maximaal te integreren in de dagelijkse processen. In 2019 is via workshops bijzondere aandacht besteed aan de risico's die samenhangen met informatie- en communicatietechnologie met nadruk op cybersecurity, en de risico's verbonden aan onzorgvuldig gebruik van onveilige online informatiebronnen en het beperken van de risico's van fraude.

Transparant en proactief communiceren

APFA spant zich in om de deelnemers, gepensioneerden en overige belanghebbenden op een transparante en proactieve wijze te informeren over hun pensioen, de ontwikkelingen van het fonds en het gevoerde beleid. Een belangrijk aandachtspunt is om de informatie op een eenvoudige en begrijpelijke wijze aan te reiken. In 2019 zijn er de gebruikelijke bijeenkomsten geweest met vakbonden en aangesloten werkgevers. Ook heeft APFA door het jaar heen verschillende persberichten uitgegeven over de financiële gang van zaken en nieuwe ontwikkelingen. Aan het eind van het jaar heeft het fonds een krant uitgegeven met informatie over het fonds, het algemene beleid en het beleggingsbeleid, de financiële ontwikkelingen en een verslag van de Algemene Deelnemersvergadering.

Grillige ontwikkelingen in 2020

De internationale financiële markten lieten in het eerste kwartaal van 2020 een sterke daling zien als gevolg van de coronacrisis. In maart bevond de netto-dekkingsgraad van APFA zich daardoor weer onder het door de CBA vereiste niveau. Dankzij krachtige ondersteunende maatregelen van overheden en centrale banken, lieten de markten een aanzienlijk herstel zien in het tweede kwartaal van 2020. Daardoor kwam per eind juni 2020 de netto-dekkingsgraad weer boven het vereiste niveau. APFA hoefde daarom geen nieuw herstelplan op te stellen. In het najaar is in Aruba, net als in vele andere landen, het aantal coronabesmettingen weer sterk toegenomen. Het is duidelijk dat deze crisis een nadelig effect zal hebben op de lokale en internationale economische ontwikkelingen en dat dit nog negatieve gevolgen kan hebben voor de financiële positie van het fonds in de komende periode. APFA blijft de ontwikkelingen op de lokale en internationale financiële markten nauwgezet volgen en neemt de benodigde maatregelen om de risico's te beheersen. De directie van APFA kan tegen de achtergrond van deze grillige ontwikkelingen geen concrete verwachting uitspreken voor het gehele jaar 2020.

Balans van APFA

na resultaatbestemming, in 1.000 Afl.

	2019	2018
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	9.748	10.156
Beleggingen		
Vastgoedbeleggingen	42.964	39.317
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	1.608.678	1.573.289
Financiële activa tegen reële waarde	1.273.095	1.107.110
	2.924.737	2.719.716
Vorderingen en overlopende activa		
Vorderingen uit pensioenactiviteiten	23.705	21.623
Vorderingen uit beleggingsactiviteiten	20.053	21.053
Liquide middelen	54.325	49.861
	98.083	92.537
Totaal activa	3.032.568	2.822.409
Passiva		
Eigen vermogen	369.547	191.895
Voorziening pensioenverplichtingen	2.650.709	2.618.206
Schulden en overige passiva	12.312	12.308
Totaal passiva	3.032.568	2.822.409

Totaalresultaat van APFA

in 1.000 Afl.

	2019	2018
Baten		
Premiebijdragen	63.505	70.410
Beleggingsresultaten	272.710	66.422
Overige baten	1.682	1.624
Totaal baten	337.897	138.456
Lasten		
Wijziging voorziening pensioenverplichtingen	32.503	37.029
Pensioenuitkeringen	114.906	111.514
Pensioenuitvoeringskosten	13.015	11.941
Totaal lasten	160.424	160.484
Resultaat	177.473	-22.028
Financiële baten en lasten	179	529
Totaal resultaat	177.652	-21.499
'Other Comprehensive Income' (OCI)	-	-
Totaal resultaat inclusief OCI	177.652	-21.499

Meerjarenoverzicht

geldbedragen in 1.000 Afl.

	2019	2018	2017	2016	2015
Vermogen en solvabiliteit					
Pensioenvermogen	3.020.256	2.810.101	2.794.571	2.655.343	2.561.436
Pensioenvermogen (exclusief vorderingen > 90 dagen)	3.006.192	2.793.536	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Weerstandsvermogen	280.756	247.802	237.056	209.057	192.946
Pensioenverplichtingen	2.650.709	2.618.206	2.581.177	2.546.935	2.481.484
Bruto-dekkingsgraad	113,4%	106,7%	108,3%	104,3%	103,2%
Netto-dekkingsgraad	102,8%	97,2%	99,1%	96,0%	95,4%
Baten en lasten					
Premie-inkomsten	63.505	70.410	64.504	69.461	64.668
Beleggingsresultaten	272.710	66.422	195.643	145.286	94.002
Pensioenuitkeringen	114.906	111.514	109.006	107.772	105.600
Pensioenuitvoeringskosten	13.015	11.941	12.520	13.234	13.951
Pensioenpremie in %					
Totale premie (% salaris)	16,4%	16,6%	16,8%	16,6%	16,8%
Premie reguliere pensioenopbouw	16,4%	16,6%	16,8%	16,6%	16,8%
Herstellpremie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Beleggingsrendement in %					
Rendement totale beleggingen	9,6%	2,4%	7,4%	5,8%	3,8%
Rendement lokale beleggingen	5,8%	5,9%	5,6%	5,5%	5,4%
Rendement buitenlandse beleggingen	15,0%	-3,1%	10,6%	6,2%	0,6%
Rendement pensioenvermogen	9,4%	2,4%	7,2%	5,7%	3,7%
Aantal verzekerden					
Deelnemers	7.014	7.045	6.827	6.715	6.636
Gewezen deelnemers	1.080	928	823	746	492
Pensioengerechtigden	4.166	4.100	4.052	4.027	3.961
Toeslagverlening in %					
Deelnemers	0%	0%	0%	0%	0,16%
Gewezen deelnemers en pensioengerechtigden	0%	0%	0%	0%	0,08%

Volledige jaarverslag staat op website

Het volledige jaarverslag van APFA over
2019 is te downloaden via de website
www.apfaruba.org

U kunt ook het jaarverslag opvragen bij
Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba
Seroe Blanco 4, Oranjestad, Aruba
T (297) 525 2732
E info@apfaruba.org

Disclaimer

U kunt aan dit verkort jaarverslag over 2019 geen rechten ontleen.

